

Almanacea

För Året

Efter Frälsarens CHRISTI födelse,

1795.

Till LUNDS Horizont,

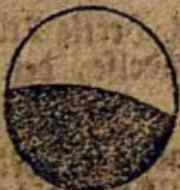
Eller 55 grad. 42 min. Pol-höjd, och $19^{\frac{2}{3}}$ tids
min. Meridian-stiftnad Väster om Stockholms
Observatorium.

Efter KONGL. MAJ:TS MÄDIGSTE STAD-
GANDE, UTGIFVEN

Af DES WETENSKAPS - ACADEMIE.

Män = Förm.
d. 4 Febr.

Män = Förm.
d. 31 Jul.



STOCKHOLM,

TRYCT HOS JOHAN PEHR LINDE.

Exemplaret säljes häftadt och skurit för 1 Gilling &

ester, så att skillnaden imellan Hennes visande och Golens upp-
eller Nedgång icke altid är så stor, som i föregående Täta ut-
sätt finnes, så bör Pendel-Kulan i förra händelsen strufwas
en eller annan härsmän Ned och i den senare Upp.

Om nyttan af åtskillige Åminnen, som wanligen mindre agtas eller vråkas.

af

Herr Economie-Intendenten Fischerström.

(Fortsättning från nästföregående år.)

Bok - Ållon.

Dese, hvilka hvarc tredje, fierde eller femte år,
ärhållas till stor myckenhet i våra Bok-Skogar,
komma endast Svinakreatur till nyttja; men kunde
på flere sätt gagna vår hu shålling. En Ölja
präskas af dessa Ållon eller Bok-nötter, som
med Bomoljan kan nyttjas både till matredning och
annat. Besväret härvid lönar sig verkeli gen.
Man bör i agt taga följande — Så snart Ålo-
nen affallit bbra de under torr väderlek upphåntas.
De som åro tunga, hårda, ljusa och glänsande
gifwa den bösta oljan. At viana denna, bbra
skalen

skalen skiljas från färnarne, hvilket kan förrättas af barn, eller på en lämpelig qvarn, och när fäset tillika är borrtkaget, läggas färnarne i en stark väse af hampa eller hästtagel, under en präg, då genom lindrig tryckning afrinner första oljan, hvilken är den finaste. Därefter upptages väsen, omrördes och läggas på andra sidan. Prägen tillförfästas då något starkare, hvarigenom andra oljan upphålls. På samma sätt winnes en Olja af Tredje eller fista godheten. Nu borrttages det öfverblifna eller Grumlet, väsen renas, sättes med nya ullon och arbetas såsom förut. Prägningen ker hållt wintertiden i varmt och röfritt rum. När ullonen få ligga i sina skal, 2 till 3 månader, utspridde på golfs i torrt rum, gifwa de så mycket mer Olja. Prägas de i och med sina skal, gifwa 100 Skålpond ullon 10 till 12 Skålpond klar Olja, samt 5 Skålpond något grumlig; eller dock som andre räkna, fyra kannor af hvar tunno; men borrttages skal och fnas blir Oljan mycket bättre, sötare och icke estergifvet den bästa franska Rosolja, hållt så länge Bok. Oljan är söt. — Grumlet efter prägningen, är ett förträffligt godningsämne för Roskap och Småkreatur. Eljest kan det torrfkas i lusten, då genom malning winnes ett fint mjölk, som tjänar till brödbakning och till åstil.

Öfverligg slags bakeller, jämväl till stärkelse och vader. — Bok. Oljan nyttjas allt efters sin godhet dels till mat, dels i lämpor och flera hedder. I England brukas den till ull- och vättnina i stället för Såpa — Den som ej vill präga Olja af ullonen kan lägga dem i baktugnen srox efters, när brödet är uttaget, där de ofta omröras; skalas, fnas och malas, då ett till föda tjänligt mjölk af dem kan winnas. — af de bästa och fristaste Bok. ullon kan äfven Caffe tillredas likaledes af Hassel-nötter. Skal och fnas böra då noga afskiljas. De sönderkåras sedan och torrfkas på Paper, därefter brännas, malas och kokas som vanlige Coffee-bönor.

Hassel-Nötter.

Där ömnige förråd gifwes af dese Nötter, hvars färnar är så smakeliga, när de är fullmognade, kan på samma sätt som om ullon sagt är, en i öfverligg hänseenden nyttig Olja prägas och det så rundeliqen, att af tre till fyra Skålpond renamognna färnar, kunna två Skålpond olja århållos. Den är utrikes särdeles begärlig för Matlare. Af den öfverblifna massa tilllegas i Frankrike, med tillsats af mjölk och kroddor, en läcker Ost, som nyttjas äfven på de förnämsta bord. Eljest kan sådant grummel, sedan det blifvit torrfuktat i fakor, tjäna i Corp.

sorprningar för lör, och i utblandning med sitt
mänskligas h. s. iga addande. — I Holland brukar
det staken mid letas färgerier. — Både Mötter och
Ållon kunnen längre förvaras, om de inpackas hvare-
tals med ren och torrlad sand i brådlådor eller tunnor.

Löf.

Sållan göra våra Landtmän sig den nytt
af Trädens Löf, som de borde och kunde. Den som
åger ett godt Löf, krott bör värda det med stora
ägtsamhet, att han därav kan åga årlig tillgång för
sina kreatur. — Sålge. Löfvet bör fört nämnas.
Det märderas höst i Dalarne, samt torrfas och in-
håmtas med h. p. på ågarne. — Asp. Löfvet är
där v. m. mäktigast för all sloge. Väskap, särdeles för hä-
star, när det frax efter Min kommar afflytes, och
kan af ett stort väl skräck. Växer id håmcos til en
tunna struket Löf, som skattas af nätan lita godhet
med två kisound h. — Björk. Löfvet håmtad vid
likas tid själar häst i var Får samt Getter; och bli-
wa deße torrkade Löf om vintern blandade med a-
nor, kan därav med tillfarts af watten göra det
Väskapen en gansta god sorprning. — Vi Löfvet
båraade i början af Augusti, bör öfta gifwa här, att
förelkomma wattenfot, och kan wintersödas här,
igenom åfwen åkas för annan väskap, om wänt
härtill, med något mjölk-wattens påståndande. —

Lönn.

Lönn. Löf är ett godt hesskapfoder, åfwen så kfr.
Löf, jämval Lönn. Löf, vim detta senare bärqas
medan det är spädt. — Ek. Löf tidiat afhåmtad
är för den större boskaren missigare än starr. —
Gran. En och tall Ris tunna göras smakliga
för kreaturen, genom sia hackning, blåtting och på-
fröning af lli, eker gröpe, eller mäst och dras.
Genom samma tillredning blifwa Ljung, Grimbun-
kar, Porj, Hwoj, Rör, Sär, Laf och Moja, till
samma ändamål tjänlige. Att detta och merca dy-
liskt kan öka och krydda boskapsfordret, samt tjä-
nar till ombyte och omvärling. — På någre utri-
kes orter är man angelägen, att förvara Löfmen
frista hela året. De afpläckas när de års färdige
är affatta, wen intan de blekna. Man välter den
warmaste tiden på dogen. De torrfas i fria lusten
läggas sedan i tunnor, hteråt de hov-rockas så
minket möjligt är. Stundom förvaras de i brå-
fladde gropar, som är säke för Sol och Ragn,
och väl betäckt.

Stjälkar och Blad af Potater.

Dese böra icke som vanligen fter, horrtwåkfas.
På någre orter nyttjas bladen, medan de är so små,
till örökföl. Ejest kunna de höst tiden affskaras och
antingen torrfas eller som Gurkål insyltas, då de
är so en gästa tjänlig föda för Midv. Kor, i synner-
het

het om de fokas. — Utrikes prepareras Tobak af vota-
teo. Blad. Man bör då taga dem som visnat på
stielken, förmålla dem i fuktig vatten åtställige
gånger, att betaga dem en vis bitterhet; sedan sam-
manpacka dem i klippor, omlinda dem med träd,
torka dem i varm baktun, och lagra dem som
en eller par ålar null. Tobak med en hand full
torra Swisko, och med denna Gance böra de fars-
tagas sedan och utbreddas kunnat att åter torka. Här-
igenom så dese blad i rölande, både smak och lukt
af god Cardus-Tobak, och tillika all den verton
man kan begåra af den bästa Tobak. Den som
will behövigen göra försölk; skall blifwa öfvertrygad
hårom. Troligt är åtven, att dese blad, som gern
na taga åt sig hvad slags lukt eller smak man will
dem tilldaga, skulle medelst någon slags Gance kunn-
na göras tjänline till Snus. — Stjälkarne af vota-
tater blifwa nyttige, om de, innan nattfrost infaller,
afståras ett godt qvarter öfwan jorden, backas nä-
got sönder och uppkokas somt med mjöl eller kli be-
strös, då Swin-kreatur åka dem går a. Eller om
dese stjälkar vårdtorkas, sedan de äro assurne,
förvaras, och om winteren uppmijkas i hett vatten,
blir detta så smakfullt, att det tillika med stjälkarne
förtäres af bostaps-kreatur.

Hum
vinn

Humle - Reswor.

De beredas i Norrland och Österbotten till grof Wäf.
Uti Jämland och Medelpad fastar man dem, så
snart humlen är afsläckad på taken, där de ligga
ordrade öfwer wintren. Om wahren når basset hörjar
skiljas från Lägworna, läggas de på loge och tröskas,
hwarefter de släktas, häkglas, spinnas och väfvas till
blaggarn och hälstermar. Starka törmar och rep
kunna häraf försärdigas.

Tång.

De som bo nära Saltsjön kunnna draga mycken för-
del af den åtställiga slags Tång, som på stränderne upp-
takos. I Norrige födes bostaven nästan hela året med
Grässia eller Tång, medan den är grön. I Danmark
täckes husen, och husgäflar fåtas härmed. De spinna
band häraf, och inodem så fina, att de knyto öfverdrag,
vattor, m.m. — Knapp eller Klo-tången fökes begärlijc
af Swin-kreatur. När den frisk och våt, töckt utbredes
öfwer planterade Votater, behålls ingen annan göd-
sel. — Den så kallade Säcker-Tången är i högt värde
på Island; där torkas och nedpackas den i tunnor, dä
ett säcker utsvettas af bladen, hvilket mylljas vid mat-
redning. — All slags Tång tjänar i gödselbogen, till
fyllning i mattendämningar och på gångvägar, till
inpackningar, med mera.

(Fortsätten. en annan gung.)

* * *

Vos